

С Т А Н О В И Щ Е

от проф.дфн Богдана Годорова

на дисертационен труд

на тема:

Влиянието на взаимодействието „семейство-училище“ върху постиженията на учениците

на

Илиана Христос Бухуна

свободна докторантка в ЮЗУ „Неофит Рилски“

катедра „Социология“

Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“

представен за публична защита, за присъждане на научната и образователна степен „доктор“

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки;
Професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата; Направление: „Социология“.

1. Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите
Илиана Бухуна е бакалавър по “Начална педагогика“ и магистър по „Педагогически науки“ от Hellenic Open University НОУ, Гърция. От 2020 г. е докторант на самостоятелна подготовка към Докторска програма „Социология“. Представени са четири публикации, релевантни на темата на дисертацията, в които са апробирани част от доказателствените тези.

Представената научна разработка напълно отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав, на Правилника за приложение на ЗРАСРБ и правилниците за неговото прилагане и представлява оригинално изследване. Използвана е релевантна на изследването методология. Общият обем на дисертацията е 202 страници, които включват 32 таблици и 32 диаграми и 1 фигура. Трудът е много добре структуриран и се състои от увод, три глави, заключение, препоръки и библиография, която съдържа 311 заглавия.

Авторефератът е в обем на 41 страници и вярно пресъздава съдържанието на дисертацията и направените изводи. Докторантката покрива минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл. 24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (за образователната и научна степен „доктор“).

И теоретичната, и евристична дейност на дисертационния труд, както и предложените публикации свидетелстват за научна компетентност и потенциал, успешно демонстрирани и през годините на обучение като докторант.

2. Научни приноси

Безспорна е актуалността на избраната тема за дисертационен труд, която се явява пресечна точка на две водещи в съвременното научно знание направления – социология и психология на образованието. В съзвучие е със съвременните проучвания, все по-често ориентирани към анализ на проактивните стратегии на училището за привличане на родителите като партньори, независимо от ограничените им възможности. Темата на дисертационния труд поставя ключов проблем - за въздействието на връзката „семејство-училище“ върху постиженията на децата, като важен фактор за общото развитие и благосъстояние на обществото. Това експлицитно води до формулирането и на ясна цел – да се изследва ролята на семејството и училището, като фактори за формиране на учебните постижения на учениците, но не като едноизмерен процес, а като многопластово явление. Поставеният проблем придобива особена важност предвид социално-икономическите трансформации, културните очаквания и предизвикателствата, пред които са изправени както училищата, така и семејствата в гръцкия контекст на изследването. Изведените препоръки са ценни за изготвяне не само на гръцки стратегии, но и на български стратегии, насърчаващи академичния успех и равнопоставеност, което е сред основните достойнства на труда.

Дисертационният труд определено заслужава адмирации, с опитите за идентифициране на най-ефективните форми на сътрудничество, извеждайки на преден план необходимостта от разработване на контекстуално чувствителни, справедливи и устойчиви национални стратегии. Възгледите и идеите на гръцките учители успешно са ситуирани в международния дискурс в търсене на решения за укрепване на партньорството между семејство и училище.

Постигната е много добра симбиоза между теоритични модели и емпирични доказателства, осветляваща реални проблеми и тенденции, които трябва да бъдат регистрирани и адекватно решени. Прилагането на качествен подход и провеждането на сравнителни проучвания са стабилна предпоставка за разработване на последващи изследвания и политически дебати по темата.

Съществен принос е изследването на взаимодействието училище-семејство като социален процес, отразяващо културни норми и институционални практики, формиращи образователния опит на децата, а от друга страна, като механизъм за насърчаване на равнопоставеността в една постглобална среда на задълбочаващи се социални неравенства. Подобна социологическа перспектива позволява да се излезе отвъд индивидуалните нагласи и да разгледа сътрудничеството между семејство и училище като част от едни по-широки социални динамики.

Много добре е подбрана методологията, съобразена с нуждите на изследването. Умело приложената скала на Ликърт при изготвяне на въпросника за измерване на възприятията на учителите и на родителската ангажираност за ученическите постижения в Гърция, допринася за постигане на вътрешната кохерентност на изследването. Включването на 256 учители от различни географски райони на Гърция и от различни образователни степени, не само увеличава разнообразието на извадката, но свидетелства за търсене на реални подходи отчитащи многоизмерното въздействие на взаимодействието училище-семејство.

Нивото на стремеж, концептуализирано от Кърт Левин, подпомага изследване на базовите психологически потребности на учениците от свързаност, което засилва вътрешната им мотивация и води до академичен успех в дългосрочен

план, подкрепено и от приложената Теория за самоопределянето на Деси и Райън (SDT).

Разработената концептуална рамка, съчетаваща социологически теории (Епстийн, Хувър-Демпси и Сандлър, Коулман, Бурдийо) със съвременни перспективи относно родителското участие, училищния климат и комуникацията между учители и родители, е друг ценен принос на труда, генериращ предложения за бъдещи изследвания.

Използването на един тотално нов и различен от предишните парадигми изследователски подход – дигиталният, в контекста на засилващото се влияние на технологиите като фактор генериращ и трансфериращ знание, спомага за детайлно открояване на улесняващите фактори, и на бариерите пред ефективното сътрудничество семейство-училище.

Дисертацията залага не само на широк спектър от тематични полета, но и демонстрира конкретна авторска позиция и изследователска работа на база 18 ключови документа на ЕС, ОИСР, ЮНЕСКО, УНИЦЕФ, които разкриват начина, по който международните и европейските организации рамкират сътрудничеството между семейство и училище като ключов детерминант на ученическите постижения, равнопоставеността и благополучието.

Безспорен е приносът на изследването към съществуващата литература относно връзката семейство-училище и тяхното сътрудничество, допълвайки разбирането за това как културните, институционалните и социално-икономическите фактори обуславят възприятията за образователната ефективност. Ситуирането на местни открития в рамките на международна литература успешно подчертава универсалното значение на сътрудничеството между семейството и училището. Представените резултати са завършек на

процес на качествено изследване, в което задачата, въпросите, методите и анализите следват логиката на поставената задача.

3. Нямам забележки към дисертационния труд. Бих препоръчала на Илиана Бухуна да проължи изследователската си дейност в посока сравнителни изследвания в различни региони и типове училища в България и Гърция, които да очертаят контекстуално-чувствителни стратегии по отношение на професионалния опит и продължаващото обучение и да надградят изследванията в България, направени преди години по поръчка на УНИЦЕФ. Имам и конкретен въпрос – възможно ли е в подобен вид партньорско взаимодействие двете страни да са в ролята на експерти?

4. Заключение

Декларирам, че не съм свързано лице по смисъла на § 1, т.5 от Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ с Илиана Бухуна.

Изтъквайки добрите постижения на дисертационния труд и свързаните с него публикации, убедено подкрепям присъждането на научната и образователна степен „доктор” на Илиана Бухуна, по Професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата, Направление: „Социология“.

27.02.2026

проф.дфн Б.Тодорова

София

O P I N I O N

by Prof. Bogdana Todorova,
on the dissertation
entitled:

Family-School Interaction on Student Achievement

by

Iliana Christos Bouchouna

PhD student at South-West University "Neofit Rilski"

Department of Sociology

Faculty of Philosophy at South-West University "Neofit Rilski"

submitted for public defense, for the award of the scientific and educational degree
"Doctor"

Field of higher education: 3. Social, economic, and legal sciences; Professional
field: 3.1. Sociology, anthropology, and cultural sciences; Field: "Sociology."

Scientific Supervisor: Prof. DSc. Valentina Milenkova

1. Information about doctoral studies, dissertation, abstract, and publications

Iliana Buhuna holds a bachelor's degree in Primary Education and a master's degree in Educational Sciences from the Hellenic Open University (HOU), Greece. Since 2020, she has been a doctoral student in independent study in the Doctoral Program in Sociology. Four publications relevant to the topic of the dissertation are presented, in which some of the evidence-based theses are tested.

The presented scientific work fully complies with the requirements of the Law on the Development of Academic Staff, the Regulations for the Application of the Law on the Development of Academic Staff, and the rules for its implementation, and represents original research. A methodology relevant to the research has been used. The total volume of the dissertation is 202 pages, including 32 tables, 32 diagrams, and 1 figure. The work is very well structured and consists of an introduction, three chapters, a conclusion, recommendations, and a bibliography containing 311 titles.

The abstract is 41 pages long and accurately reflects the content of the dissertation and the conclusions drawn. The doctoral student meets the minimum national requirements under Article 2b, paragraphs 2 and 3 of the Law and, respectively, under Article 24, paragraph 1 of the Regulations for the Implementation of the Law (for the educational and scientific degree of "doctor").

Both the theoretical and heuristic activity of the dissertation, as well as the proposed publications, testify to scientific competence and potential, successfully demonstrated during the years of training as a doctoral student.

2. Scientific contributions

The relevance of the chosen topic for the dissertation is indisputable, as it represents the intersection of two leading fields in contemporary scientific knowledge – sociology and psychology of education. It is in line with contemporary studies,

which are increasingly focused on analyzing proactive school strategies for engaging parents as partners, regardless of their limited opportunities. The topic of the dissertation raises a key issue – the impact of the "family-school" relationship on children's achievements as an important factor for the overall development and well-being of society. This explicitly leads to the formulation of a clear goal: to examine the role of family and school as factors in shaping students' academic achievement, not as a one-dimensional process, but as a multi-layered phenomenon. The issue raised is particularly important given the socio-economic transformations, cultural expectations, and challenges faced by both schools and families in the Greek context of the study. The recommendations made are valuable not only for the development of Greek strategies, but also for Bulgarian strategies promoting academic success and equality, which is one of the main merits of the study.

The dissertation definitely deserves admiration for its attempts to identify the most effective forms of cooperation, highlighting the need to develop contextually sensitive, fair, and sustainable national strategies. The views and ideas of Greek teachers have been successfully situated in the international discourse in search of solutions to strengthen the partnership between family and school.

A very good symbiosis has been achieved between theoretical models and empirical evidence, highlighting real problems and trends that need to be recorded and adequately addressed. The application of a qualitative approach and the conduct of comparative studies are a solid prerequisite for the development of follow-up research and policy debates on the topic.

A significant contribution is the study of school-family interaction as a social process that reflects cultural norms and institutional practices and shapes children's educational experiences. On the other hand, it is also a mechanism for promoting equality in a post-global environment of deepening social inequalities. Such a

sociological perspective allows us to go beyond individual attitudes and consider the cooperation between family and school as part of broader social dynamics.

The methodology is very well chosen and tailored to the needs of the study. The skillful application of the Likert scale in the questionnaire designed to measure teachers' perceptions and parental involvement in student achievement in Greece contributes to the internal coherence of the study. The inclusion of 256 teachers from different geographical areas of Greece and from different educational levels not only increases the diversity of the sample but also demonstrates a search for realistic approaches that take into account the multidimensional impact of school-family interaction.

The level of aspiration, conceptualized by Kurt Lewin, supports the exploration of students' basic psychological needs for connectedness, which strengthens their intrinsic motivation and leads to long-term academic success, supported by Deci and Ryan's Self-Determination Theory (SDT).

The conceptual framework developed, combining sociological theories (Epstein, Hoover-Dempsey and Sandler, Coleman, Bourdieu) with contemporary perspectives on parental involvement, school climate, and teacher-parent communication, is another valuable contribution of the work, generating suggestions for future research.

The use of a totally new research approach that differs from previous paradigms – digital, in the context of the growing influence of technology as a factor generating and transferring knowledge, helps to highlight in detail the facilitating factors and barriers to effective family-school cooperation.

The dissertation not only covers a wide range of topics, but also demonstrates a specific authorial position and research work based on 18 key documents from the

EU, OECD, UNESCO, and UNICEF, which reveal how international and European organizations frame family-school cooperation as a key determinant of student achievement, equality, and well-being.

The contribution of the study to the existing literature on the family-school relationship and their cooperation is indisputable, adding to the understanding of how cultural, institutional, and socioeconomic factors determine perceptions of educational effectiveness. By situating local findings within the context of international literature, the universal importance of family-school cooperation is emphasized. The presented results are the culmination of a qualitative research process in which the task, questions, methods, and analyses follow the logic of the set task.

3. I have no comments on the dissertation. I would recommend that Iliana Buhuna continue her research in the direction of comparative studies in different regions and types of schools in Bulgaria and Greece, which would outline contextually sensitive strategies with regard to professional experience and continuing education and build on the research in Bulgaria commissioned by UNICEF years ago. I also have a specific question: is it possible for both parties to be experts in this type of partnership?

4. Conclusion

I declare that I am not a related person within the meaning of § 1, item 5 of the Additional Provisions of the Law with Iliana Buhuna.

Highlighting the achievements of the dissertation and related publications, I strongly support the awarding of the scientific and educational degree of "Doctor" to Iliana

Buhuna, in the professional field: 3.1. Sociology, Anthropology, and Cultural Studies, Field: "Sociology."

27 February 2026

Professor Bogdana Todorova

Sofia